

V2000-42 05.05.2000

Delvis endring av vedtak V2000-28 - Nord-Norges Salgslag

Sammendrag:

Konkurransetilsynet fattet 2. mars 2000 (V2000-28) inngrep mot Nord-Norges Salgslag. Tilsynet har i etterkant av dette vedtaket fått opplyst at mottaksplikt for ull for alle ullmottak blir ivarettatt gjennom forskrift om tilskott til ull (06.12.1997 nr. 0599). Konkurransetilsynet har derfor i sitt vedtak (V2000-42) delvis endret V2000-28, slik at punkt 3.2 i vedtaket tas ut. Dette innebærer at Nord-Norges Salgslag ikke blir pålagt å fastsette mottaksplikt for ull i sine vedtekter. Resten av vedtaket fra 2. mars 2000 blir opprettholdt.

Konkurransetilsynet viser til vårt brev og vedtak V00-28 av 2. mars 2000. Videre vises det til klage fra NNS av 23. mars 2000, brev fra NNS av 25. april 2000 samt øvrig korrespondanse i anledning saken.

NNS og Norsk Kjøttssamvirke BA har i sin klage hevdet at tilsynets vedtak ikke kan gjøres gjeldende overfor NNS som følge av at dette rettssubjektet ikke lenger eksisterer etter fusjonen med Norsk Kjøttssamvirke BA. Videre hevder klager at tilsynets vedtak punkt 3.2 medfører at NNS vil få en vedtaksfestet mottaksplikt på ull i motsetning til andre ullmottak. Begge disse anførselene vil bli behandlet nedenfor.

Omorganisering av Norsk Kjøttssamvirke BA og betydningen for Konkurransetilsynets vedtak

Konkurransetilsynets vedtak om inngrep etter konkurranseloven § 3-10 er rettet mot Nord-Norges Salgslag (NNS). Da tilsynet startet sin behandling av saken var NNS en av åtte distriktsorganisasjoner som i fellesskap eide Norsk Kjøttssamvirke BA. Kjøttssamvirket er med virkning fra 1. januar 2000 besluttet omorganisert slik at distriktsorganisasjonene fusjoneres med Norsk Kjøttssamvirke BA for deretter å bli utskilt som egne datterselskaper av selskapet. Aktivitetene i distriktsorganisasjonene vil således bli videreført av Norsk Kjøttssamvirke BA og de respektive datterselskapene. Produsentene (bøndene) vil heretter være medlemmer og eiere av Norsk Kjøttssamvirke BA direkte i stedet for indirekte slik de tidligere var gjennom sine distriktsorganisasjoner. NNS ble for sitt vedkommende besluttet fusjonert med Norsk Kjøttssamvirke BA på årsmøte den 22. mars 2000. Beslutningen ble formelt godkjent av Norsk Kjøttssamvirke BA på sitt årsmøte den 12. april 2000.

Bestemmelsen som Konkurransetilsynet har grepet inn mot i NNS' vedtekter vil bli videreført i Norsk Kjøttssamvirke BAs vedtekter § 7.

NNS har anført at konsekvensen av fusjonen med Norsk Kjøttssamvirke BA vil være at Konkurransetilsynets vedtak, etter 12. april 2000, ikke lenger kan gjøres gjeldende mot NNS idet dette rettssubjektet ikke lenger eksisterer.

Konkurransetilsynet er for så vidt enig i at vedtaket ikke kan gjøres gjeldende overfor Nord-Norges

Salgslag idet dette rettssubjektet ikke lenger eksisterer etter fusjonen. Tilsynet er imidlertid av den oppfatning at vedtaket kan gjøres gjeldende overfor Norsk Kjøttamvirke BA slik dette foretaket fremstår etter fusjonen. Dette begrunnes med at fusjonen vil medføre kontinuitet i rettigheter og plikter fra det overdragende foretak.

Kontinuitetsbegrepet er en felles betegnelse for en rekke regler som forutsetter at det overtakende foretaket trer inn i det overdragende foretakets rettsforhold. For privatrettslige forhold er hovedregelen i norsk rett at fusjoner medfører kontinuitet med hensyn til forpliktelser, eiendeler, rettigheter og eierforhold. For offentligrettslige forhold har man ingen enhetlig rettsstilling og problemstillingen må avgjøres konkret i forhold til det enkelte rettsområde. Se Giertsen, Fusjon og Fisjon, 1999, side 33.

Konkurranseloven og dens forarbeider sier ingenting om hvilken stilling et vedtak etter § 3-10 vil ha etter en fusjon. Det foreligger heller ingen rettspraksis om hvilken stilling et vedtak etter konkurranseloven § 3-10 vil ha ved fusjon.

Innenfor strafferetten bygger man på kontinuitet ved at det overtakende selskap normalt trer inn i det overdragende selskaps stilling som ansvarssubjekt i en straffesak. I Rt. 1995 s. 1922 (Bølgepappdommen) var tiltale etter den gamle prislov § 53 tatt ut mot et datterselskap som under saksforberedelsen ble fusjonert med morselskapet. Spørsmålet var om et mulig straffeansvar for prissamarbeid kunne gjøres gjeldende mot det overtakende morselskapet. Høyesterett gikk i sin vurdering inn på både lov og forarbeider til straffeloven §§ 48a og 48b som avløste reglene om straffeansvar for foretak i prisloven § 53. Etter dette kom Høyesterett frem til at det avgjørende for et straffeansvar etter prisloven § 53 var om det overtakende foretak fortsatte den virksomhet som det overdragende foretak hadde drevet inntil fusjonen fant sted, altså om det som skjedde var en reell fusjon. Høyesterett fortsatte: *"Etter de opplysninger som foreligger, finner jeg Dvs. førstevoterende. det ikke tvilsomt at Rieber & Søn AS i 1992 overtok og har fortsatt den virksomhet som Norpapp Industri AS hadde drevet inntil da. Virksomheten er fra fusjonen en avdeling innen Rieber & Søn AS, og kan identifiseres som en egen enhet i bedriftsøkonomisk henseende. Rieber og Søn AS må allerede av denne grunn stå i samme strafferettslige stilling som Norpapp Industri AS ville ha stått i om fusjonen ikke hadde funnet sted."*

Høyesterett foretar ingen reservasjoner i sin drøftelse når det gjelder hvilket straffebud som i det aktuelle tilfelle er overtrådt. Høyesteretts uttalelser må således sies å være uttrykk for hvilke generelle prinsipper som skal gjelde ved spørsmålet om et straffeansvars stilling ved fusjon.

Det er på det rene at fusjonen av NNS og Norsk Kjøttamvirke BA innebærer at Norsk Kjøttamvirke BA overtar og fortsetter den virksomhet som NNS har drevet inntil nå. Det foreligger derfor en reell fusjon slik Høyesterett bruker uttrykket i den aktuelle dom.

Når et pådratt straffeansvar kan gjøres gjeldende overfor en fusjonert enhet må dette også gjelde for en forpliktelse pålagt av Konkurransetilsynet. Et straffeansvar for brudd på offentlige fastsatte normer og plikter anses gjennomgående som det mest byrdefulle virkemiddel det offentlige kan benytte overfor enkeltpersoner og virksomheter. Når Høyesterett likevel ikke har funnet det betenkelig å gjøre straffeansvaret gjeldende overfor et overtakende foretak, må det være desto mindre betenkelig å gjøre

selve forpliktelsen gjeldende overfor foretaket.

Konkurransetilsynet er av den oppfatning at øvrige reelle hensyn også taler for at tilsynets vedtak kan gjøres gjeldende overfor den fusjonerte enheten. En løsning som innebærer diskontinuitet for vedtak etter § 3-10 ved fusjon, vil kunne ha uheldige konsekvenser. Partene vil således gjennom fusjon bevisst kunne unngå offentligrettslige tyngende vedtak. Omgåelsessynspunktet taler derfor mot diskontinuitet. Det er videre på det rene at Norsk Kjøttssamvirke BA var klar over tilsynets pågående vurdering av inngrep etter § 3-10 på det tidspunktet de besluttet å fusjonere med distriktsorganisasjonene. På det tidspunktet NNS ble besluttet fusjonert hadde Konkurransetilsynet også fattet vedtak om inngrep. Norsk Kjøttssamvirke BA har således hele tiden vært klar over risikoen for inngrep overfor NNS. Det kan derfor ikke ses at det innebærer noen svekkelse av Norsk Kjøttssamvirke BAs behov for forutberegnelighet dersom vedtaket kan gjøres gjeldende overfor dette foretaket. En fornuftig bruk av forvaltningens ressurser taler også for at vedtaket kan rettes mot Norsk Kjøttssamvirke BA. Fusjonen har ikke medført noen endringer i sakens realiteter. Det er derfor ikke noe som skulle tilsi et annet utfall ved en fornyet behandling med Norsk Kjøttssamvirke BA som part. Et nytt vedtak med de krav konkurranseloven og forvaltningsloven stiller til saksbehandlingen, vil således kun medføre dobbeltbehandling og tidsspille.

På denne bakgrunn er Konkurransetilsynet av den oppfatning at tilsynets vedtak av 2. mars 2000 mot NNS, med den endringen som redegjøres for nedenfor, kan gjøres gjeldende overfor Norsk Kjøttssamvirke BA. Dette innebærer at de plikter NNS er pålagt i tilsynets vedtak vil være å anse som plikter pålagt Norsk Kjøttssamvirke BA. Vedtaket regulerer etter dette forholdet mellom Norsk Kjøttssamvirke BA og dets medlemmer i Nord-Norge.

Vedtaksbestemt mottaksplikt

NNS påpeker i sin klage at tilsynets vedtak punkt 3.2 medfører at NNS får en vedtaksfestet mottaksplikt. Det vises til at forskrift av 12. juni 1997 nr. 599 om tilskott til norsk ull § 5 pålegger alle godkjente ullmottak kjøpeplikt på all norsk ull som blir levert.

I ovennevnte forskrift § 5 heter det at:

"Alle godkjende ullstasjoner tilknyttet Norsk Kjøttssamvirke og Kjøttbransjens Landsforbund har samlet sett kjøpeplikt på all norsk ull som vert levert frå produsent. Dersom det vert etablert ullstasjonar utan tilknytning til dei ovanfor nemnde organisasjonar, er også desse ullstasjonane pålagt dei same kjøpeplikter. Ulla skal leverast i samsvar med reglar for behandling og emballering av ull som er fastsett av Rådet for Ullomsetning etter framlegg frå Norsk Kjøttssamvirke og Kjøttbransjens Landsforbund."

Denne paragrafen skal sikre at alle ullprodusenter får levert all ull som produseres i Norge. Om Konkurransetilsynet pålegger NNS å vedtektsbestemme mottaksplikt på ull vil dette i praksis ikke ha noen betydning, siden en slik mottaksplikt vil gjelde selv om NNS ikke fastsetter dette i vedtektene sine. Etter forvaltningslovens § 33 andre ledd kan Konkurransetilsynet foreta en hel eller delvis endring av sitt vedtak dersom tilsynet finner klagen begrunnet. Konkurransetilsynet er derfor av den oppfatning at punkt 3.2 i vedtaket kan fjernes fra vedtaket siden dette ikke vil få noen praktisk betydning. Tilsynets

formål med dette punktet vil etter dette bli ivaretatt gjennom forskrift om tilskott til ull (06.12.1997 nr. 0599). Etter de opplysningene tilsynet har, foreligger det ingen forslag om å endre denne forskriften generelt eller mottakplikten spesielt. Skulle den allikevel bli endret vil Konkurransetilsynet eventuelt komme tilbake til dette punktet.

Konkurransetilsynet vil derfor foreta en delvis endring i V00-28 slik at punkt 3.2 i vedtaket tas ut. Tilsynet legger til grunn at formålet med vedtaket fortsatt er ivaretatt etter at punkt 3.2 i vedtaket er tatt ut.

Konkurransetilsynet har med hjemmel i forvaltningsloven § 33 andre ledd etter dette delvis omgjort vedtak V00-28. Det nye vedtaket lyder:

1. Den plikt til å levere hele sin salgsproduksjon av ull som medlemmene i Nord-Norges Salgslag er pålagt i lagets vedtekter § 3.2.2 første ledd, oppheves.

2. Nord-Norges Salgslag forbys gjennom vedtektsbestemmelser eller på annen måte å innføre leveringsplikt for lagets medlemmer for hele eller deler av medlemmenes salgsproduksjon av ull.

3. Nord-Norges Salgslag pålegges på førstkommende årsmøte:

(1) å stryke "og ull" i § 3.2.2 første ledd første punktum i lagets vedtekter,

4. Nord-Norges Salgslag pålegges å informere sine medlemmer per brev innen 15. april 2000 om at medlemmene står fritt til å levere ull til den mottaker de måtte ønske og at den leveringsplikt for ull som fremgår av vedtektene § 3.2.2 første ledd er opphevet som følge av Konkurransetilsynets inngrepsvedtak. Kopi av Konkurransetilsynets inngrepsvedtak skal vedlegges brevet til medlemmene.

Nye medlemmer som mottar lagets vedtekter før disse er endret i tråd med dette vedtak punkt 3, skal gis tilsvarende informasjon.

5. Nord-Norges Salgslag forbys å innføre eller praktisere leveringsvilkår som direkte eller indirekte innebærer en kobling mellom markedet for slakt og markedet for ull som begrenser konkurransen i strid med konkurranse-lovens formål.

En slik kobling foreligger blant annet:

(1) når de betingelser som det enkelte medlem får ved levering av dyr til slakting påvirkes direkte eller indirekte av om eller i hvilken utstrekning medlemmet leverer ull til laget,

(2) når de betingelser som det enkelte medlem får ved levering av ull påvirkes direkte eller indirekte av om eller i hvilken utstrekning medlemmet leverer dyr til slakting til laget.

Vedtaket trer i kraft straks og varer til 1. mars 2005.

I brev fra NNS av 25. april 2000 er det opplyst at NNS formelt vil trekke sin klage av 25. mars 2000 umiddelbart etter de har mottatt tilsynets endrede vedtak. I motsatt fall vil tilsynet oversende klagesaken for behandling i Arbeids- og administrasjonsdepartementet. Det bes derfor om at NNS gir tilsynet tilbakemelding vedrørende dette forhold så snart som mulig.

[til toppen](#)